

A JUBILEUM HÉBER GYÖKEREI AZ ÓSZÖVETSÉGBEN

A Jubileum szó az örömujjongást, vagyis az öröm és az ünnep érzését juttatja eszünkbe. A héber jóbél szó a kos szarvából készült kürtöt jelenti. A mózesi törvény előírásai szerint ezt kellett megfújni minden ötvenedik évben a szentév, vagyis a teljesen az Úrnak szentelt év kezdetének jeleként. „Fújd meg a harsonát az egész országban — olvashatjuk a Levitikus könyvében. — Szenteljtek meg az ötvenedik esztendő, és hirdessétek a szabadságot a földön, annak minden lakójának. Legyen ez jubileum számotokra.”

A Tórában a Szombatév (Semittá) és a Jubileum (jóbél) szorosan összetartozik. Hét Szombatévet követően az ötvenedik esztendőt a kos (jóbél) szarvából (sófár) készült harsona hangja szentelte jubileumivá.

A Szombatévnek, éppúgy mint a hét szombatjainak (sabbát) az volt a célja, hogy kiszakítson az időből egy olyan alkalmat, amely megtöri a hétköznapi egyhangúságát. Az emberek a lélek szükségleteinek szentelik magukat, és így elkerülhetik, hogy a valóság hedonista és utilitarista szemlélete teljesen hatalmába kerítse őket. Ennek szükségességét hangsúlyozza az Isten szombatja (a teremtés végén), az ember szombatja (hat munkával töltött nap után) és a föld pihenése (Lev 25,2) közötti kapcsolat. A földnek minden hetedik évben pihennie kellett. Nem lehetett sem aratni, sem vetni; termése az alacsonyabb társadalmi rétegeket illette: az özvegyeket, az árvákat, a szegényeket és az idegeneket.

A számkivetettség évei után ez az ősi intézmény a szabadság érzését kifejező más elemekkel is gazdagodik: az adósság fejében elidegenített mezők és házak visszatértek ere-

deti tulajdonosukhoz; a rabszolgák felszabadultak; a fizetni képtelen adós tartozásait elengedték. Az igazság és a béke visszatérő ünneplése volt ez, az emberekhez és a természethez fűződő kapcsolatok újra megtalált harmóniájában; az emberek és a javak általános felszabadulása.

Mivel a föld az enyém (Lev 25,23): ez a kifejezés jelzi egyrészt a természet ökológiai egyensúlyát, amelyet az ember köteles tiszteletben tartani, és amelyet nem fordíthat a saját előnyére korlátlan kizsákmányolással, másrészt új dimenzióba helyezi a birtoklási ösztönt, amely elidegeníthet Istentől és a felebaráttól. Isten az egyedüli Ura az embernek és minden teremtett dolognak. Aki visszakapta saját javait és a saját szabadságát, az újból beléphetett a teremtés kozmikus rendjébe, és részese lett a Teremtő jó tervének.

Így vált nyilvánvalóvá az Izrael fiai közötti egyenlőség eszménye. A jubileumi év ezt hirdette mindenkinek megerősítve a Messiás várását, akinek Isten küldötteként kell eljönnie, hogy megszabadítsa az elnyomottakat.

Az ősi héber jubileum, a messiási megszabadítás előképe így forrt egybe a kegyelem évével, amelyet Jézus hirdetett a názáreti zsinagógában, nyilvános küldetésének kezdetén. Miután felolvasta Izajás könyvének részletét (Iz 61,1-2), Jézus összetekerte az Írást és leült. Minden szem Őrá szegeződött. És Ő megszólalt: „Ma beteljesedett az Írás, amit az imént hallottatok” (Lk 4,16-21). A kegyelem évének kezdete kiegészült az irgalom évével, amelyről Jézus a terméketlen fügefáról szóló példabeszédében beszél (Lk 13,5-9).

A héber jubileum társadalmi vonatkozása ihlette a 2000. jubileumi év felhívását az egyenlőségre, az igazságosságra, a szolidaritásra és az egyház társadalmi tanítására, amelynek a jubileum során megújult figyelmet kell kapnia.